

De Kiel

Drenthe

concept Werkdocument 1

HET DORPSPROFIEL

DE KIEL DORP EN DE KIEL BUITENGEBEID

werkgroep Duurzaamheid De Kiel
De Groene Transitie
9 januari 2023
versie 2

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
VOORWOORD	1
1. HET BEVOLKINGSPROFIEL	1
1.1 Resultaten demografische kenmerken	1
2. HET WOONPROFIEL	4
2.1 Resultaten bewoningskenmerken.....	4
3. HET ECONOMIEPROFIEL	10
3.1 Resultaten sociaaleconomische kenmerken.....	10
4. HET SOCIAAL DNA PROFIEL	14

© Copyright De Groene Transitie 2023 Alle rechten voorbehouden.

Op dit materiaal berust copyright.

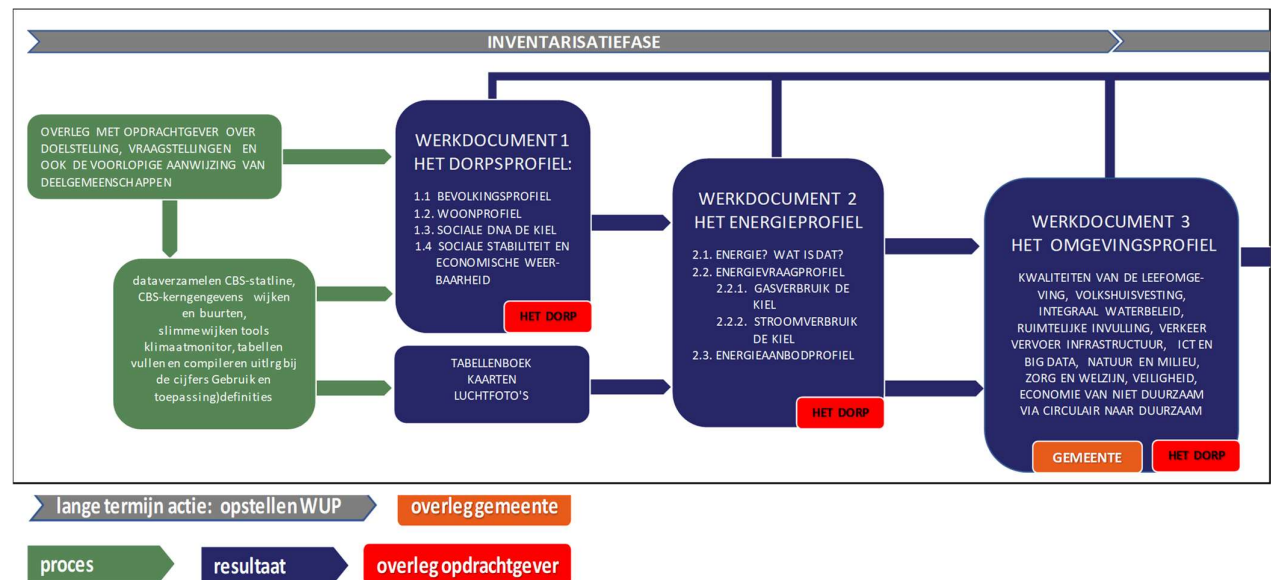
Niets van dit materiaal mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand getransformeerd tot software of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronische, mechanische, door fotokopieën, opname of enige andere manier zonder voorgaande toestemming van de auteur van De Groene Transitie.

© Copyright De Groene Transitie 2023 Alle rechten voorbehouden.

VOORWOORD

De Groene Transitie onderscheidt 5 fasen om te komen tot een breed gedragen operationeel en doelmatig Wijk UitvoeringsPlan (WUP).

In deze fase, de Inventarisatiefase, licht de nadruk op de verwerving en de verwerking van het beschikbare datamateriaal. Dit werkdocument 1 bevat het Dorpsprofiel van het dorp De Kiel dat onderdeel is van de Inventarisatiefase van het WUP De Kiel.

Het Dorpsprofiel is gebaseerd op beschikbare bronnen zoals CBS-Statline en CBS-moedertabellen. Ook andere daarvan afgeleide bestanden zijn onderzocht, zoals de Slimme Wijken Tool en het databestand van de Klimaat Monitor. Daarnaast bestaat De Groene Transitie uit vier professionals, die ieder zijn kennis in brengt. En deze kennis gebruiken we ook in onze aanpak, zoals bijv. de methodieken de Routekaart naar EnergieNeutraal Wonen van ZuinigWonen en de Optrommelactie van Buurtwerk Nederland.

Deze rapportage is gebaseerd op analyse van de direct beschikbare statistische bestanden, eigen waarneming en commentaar van het dorp zelf c.q. werkgroep Duurzaamheid De Kiel.

1. HET BEVOLKINGSPROFIEL

Om inzicht te krijgen in de samenstelling van de Kieler bevolking gebruiken we verschillende demografische kenmerken.

Eerst de demografische kenmerken, zoals leeftijdsverdeling, maar ook samenstelling van de huishoudens en de fase van gezinssamenstelling; singles, gezin met kinderen, kinderloze huishoudens en senioren. Andere bekende demografische gegevens zoals geboorten, sterfte, huwelijken en scheidingen zijn hier minder relevant en worden dus niet in de analyse betrokken. Dat geldt ook voor binnenlandse migratie. Die is nihil in kleine dorpjes met minimale bouwactiviteiten.

In de tabellenreeks is er één die betrekking heeft op dat deel van de bevolking met een buitenlandse migratie achtergrond. Daar wordt wel eens bezwaar tegen gemaakt (discriminatie), maar dit gegeven is een indicatie voor extra en gerichte inspanning om de energietransitie te realiseren. We voegen deze tabel voor de volledigheid toch toe, omdat de uitkomst weldegelijk relevant is.

1.1 Resultaten demografische kenmerken

Hier gaat het om met name de leeftijdsopbouw van de bevolking en de afwijkingen daarvan met het landelijk gemiddelde. Dit soort gegevens zijn bepalend voor de behoefte aan specifieke voorzieningen nu en in de toekomst.

Tabel 1 De bevolking van De Kiel naar leeftijdsgroepen

Leeftijdsgroepen (2021)	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
0-15	2.726.099	16	5.134	15	25	10	10	10
15-24	2.143.743	12	3.930	11	30	12	5	5
25-44	4.308.904	25	6.740	19	30	12	10	10
45-64	4.836.284	28	10.872	31	110	42	45	45
65 of ouder	3.392.555	19	8.621	24	65	25	30	30
totale bevolking	17.407.585	100	35.297	100	260	101	100	100

Bron CBS, bewerking De Groene Transitie

	waarde lager dan landelijk gemiddelde
	waarde hoger dan landelijk gemiddelde

Conclusies:

- Jongeren tot 15 jaar zijn duidelijk ondervertegenwoordigd in de Kiel-dorp, zowel als in De Kiel-buiten
- In De Kiel-buiten geldt dat ook voor de leeftijdsgroepen 15-25 en 25-45 jaar.
- Zowel in Coevorden, De Kiel-dorp en De Kiel-buiten zijn de middelbare leeftijdsgroep 45-65 jaar en de senioren (> 65 jaar) sterk oververtegenwoordigd.
- De bewoners van de bungalows met woonfunctie in vakantiepark De Kiel aan De Tip worden meegerekend bij de bevolking van De Kiel-dorp.

In veel dorpen op het platteland is het percentage senioren (65 jaar of ouder) weliswaar nog beduidend hoger dan in gemiddeld in Nederland, maar deze vergrijzingstrend wordt afgeremd door een beginnend proces van ontgrijzing. Immers, steeds meer senioren, met name "gerijpte" senioren (75 en ouder) verlaten hun huis op het platteland en verwisselen dat grote huis met al die (lege) kamers en met die bewerkelijke tuin voor een stadsappartement met hoogstens een balkon en met een minimum aan onderhoud en qua voorzieningen alles om de hoek. Ook vertrekken veel senioren (vooral de jonge senioren) zolang ze nog fit zijn, naar groepsvoorzieningen met onderlinge ondersteuning zoals de Knarrenhoven en ook naar gemeenschappelijke voorzieningen door een zorgaanbieder en andere zorg-woon-voorzieningen (zie ook hoofdstuk 4).

Tabel 2 De huishoudens van De Kiel naar type

Type huishouding	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
éénpersoonshuishouding	3.079.778	39	4.904	32	30	26	10	20
huishoudens zonder kinderen	2.302.921	29	5.416	35	50	43	25	50
huishoudens met kinderen	2.615.101	33	5.181	33	35	30	15	30
totale huishoudens	7.997.800	100	15.501	100	115	100	50	100
gemiddelde omvang huishoudens	2,1		2,2		2,3		2,1	

Bron CBS, bewerking De Groene Transitie

	waarde lager dan landelijk gemiddelde
	waarde hoger dan landelijk gemiddelde

Conclusies:

- Ook hier is de samenhang tussen de typen huishoudens en de gewenste voorzieningen evident. Het geringe aantal kinderen en het geringe aantal huishoudens met kinderen wijzen erop dat onderwijsvoorzieningen (basisonderwijs in De Kiel) een marginaal bestaan hebben. De aanwezige school, CBS De Kiel, gaat in 2023 sluiten.
- Van de totale bevolking (dorp en buitengebied) behoort bijna de helft tot de categorie: huishoudens zonder kinderen.
- Uit tabel 2 kan dan weer worden afgelezen dat het hierbij vooral gaat om middelbare koppels. Opvallend is ook dat de huishoudens in De Kiel-dorp, en meer nog in De Kiel-

buiten duidelijk groter zijn. Dat kan een positieve factor worden voor het draagvlak voor collectieve voorzieningen. Dat kan verschillen van geval tot geval (variërend van een gezamenlijk exploiteren van een elektrische auto tot een repair café. En van een gemeenschappelijk inkopen van stroom tot het voor het dorp voor eigen rekening diepteboren naar heet water.

- Ook de bewoners van de bungalows met woonfunctie in vakantiepark De Kiel aan De Tip worden meegerekend bij de aantallen huishoudens van De Kiel-dorp.

Tabel 3 Inwoners in De Kiel met een migratieachtergrond

Migratieachtergrond	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
westerse herkomst	1.828.645		1.861		10		5	
niet westers herkomst:	2.392.060	100	1.379	100	0	100	0	100
- marokko	408.864	17	21	2	0	0	0	0
- nederlandse antillen	164.664	7	57	4	0	0	0	0
- suriname	356.402	15	88	6	0	0	0	0
- turkije	416.864	17	172	12	0	0	0	0
- overige niet westers	1.045.266	44	1041	75	0	0	0	0

Bron CBS, bewerking De Groene Transitie

	waarde lager dan landelijk gemiddelde
	waarde hoger dan landelijk gemiddelde

Conclusie:

- In De Kiel (dorp en buiten) zijn geen of hoogstens enkele mensen met een migratie-achtergrond woonachtig.
- Activiteiten op het gebied van verduurzaming of het verspreiden van duurzame leefregels zullen dus niet hoeven te worden voorzien in een speciale benadering van inwoners met een migratie achtergrond.

2. HET WOONPROFIEL

Om inzicht te krijgen in het woonprofiel van de Kieler bevolking gebruiken we verschillende bewoningskenmerken.

Als eerste de verschillende woonsituaties: samenstelling van de woningvoorraad naar woningtype, koop- of huurwoning, bouwjaar voor of na 2000 en woningwaarde.

Vervolgens wordt gekeken naar verstedelijking, bewoningsdichtheid, nabijheid en keuzemogelijkheden voor een groot aantal voorzieningen, stedenbouwkundige structuur en mogelijke gevolgen voor de energietransitie in het algemeen.

2.1 Resultaten bewoningskenmerken

Tabel 4 De woonsituaties in De Kiel

Woonsituaties	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
aantal woningen	7.891.786		15.555		99		50	
ééngezinwoning		64	87		100		96	
meergezinwoning		36	13		0		4	
aantal huishoudens:								
- vrijstaande woning					75		75	
- 2 ^{de} kap woning					35			
bewoond		96	96		96		100	
leegstaand		4	4		4		0	
koopwoning		57	69		83		96	
huurwoning		42	30		17		4	
- huurwoning corporatie		29	24		12		0	
- huurwoning particulier bezit en vrije huur		13	7		5		4	
woningen van voor 2000		83	87		98		88	
woningen van na 2000		17	13		2		12	

Nederland	Coevorden	De Kiel-dorp	De Kiel-buiten
-----------	-----------	--------------	----------------

Woonsituaties	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
aantal huishoudens:								
- woning < 1945					0		42	
- woning 1945 – 1964					35		32	
- woning 1965 – 1974					0		0	
- woning 1975 – 1994					65		0	
- woning 1995 – 2018					10		1	
WOZ-waarde * 1000 (in euro)	271		214		206		309	

Bron CBS, Slimme Wijken Too, bewerking De Groene Transitie

	waarde lager dan landelijk gemiddelde
	waarde hoger dan landelijk gemiddelde

Conclusies:

- Eens te meer wijken De Kiel-dorp en De Kiel-buiten af van de Nederlandse norm. Zo is in Nederland bijna 2/3 van de woningen een ééngesinswoning. In Coevorden is dat al meer, maar in De Kiel-dorp en De Kiel-buiten is dat praktisch 100%. En dat zijn voornamelijk vrijstaande woningen. De Kiel-dorp heeft een even grote leegstand van woningen als Coevorden en heel Nederland (4%). De Kiel-buiten kent dit verschijnsel helemaal niet.
- Koopwoningen maken in Nederland iets meer dan de helft uit van de totale woningvoorraad. Dat is ook in Coevorden zo, maar in De Kiel-dorp is dit percentage al veel hoger en in De Kiel-buiten is dit bijna 100%.
- Het percentage huurwoningen in bezit van een corporatie is in Nederland 29% en in Coevorden 24%. In De Kiel-dorp is nog een klein bestand (10 huurwoningen van Woonservice) van zulke woningen aanwezig (12%) en in De Kiel-buiten helemaal niets.
- De aantallen bungalows met woonfunctie in vakantiepark De Kiel aan De Tip worden meegerekend bij de aantallen van De Kiel-dorp.
- Als we de woningen naar bouwjaar onderscheiden (voor of na 2000) dan is in De Kiel-dorp zowel als in De Kiel-buiten veel minder gebouwd dan in Coevorden na 2000. De Kiel heeft praktisch op slot gezeten (2% na 2000 in De Kiel-dorp, maar toch nog 12% in De Kiel-buiten). De woningen in De Kiel-buiten bestaan overwegend uit een verouderd woningbestand van < 1945 en van 1945 –1965. In De Kiel-dorp zijn er in met name de periode 1975-1994 woningen bijgebouwd.
- De gemiddelde waarde van de gebouwde woningen loopt sterk uiteen van 271.000 euro in geheel Nederland via 206.000 euro in De Kiel-dorp naar 309.000 euro in De Kiel-buiten. Dit zijn echter prijzen van voor de woningcrisis.

Tabel 5 Mate van verstedelijking

Verstedelijking	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
bevolkingsdichtheid (inwoners/km ²)	517		120		677		30	
verstedelijking	2		4		4		4	

Bron CBS, bewerking De Groene Transitie

 waarde lager dan landelijk gemiddelde
 waarde hoger dan landelijk gemiddelde

Definitie mate van verstedelijking:

1	zeer sterk stedelijk	1500-2500 postadressen per km ²
2	sterk stedelijk	1000-1500 postadressen per km ²
3	matig stedelijk	500-1000 postadressen per km ²
4	weinig stedelijk	0-500 postadressen per km ²

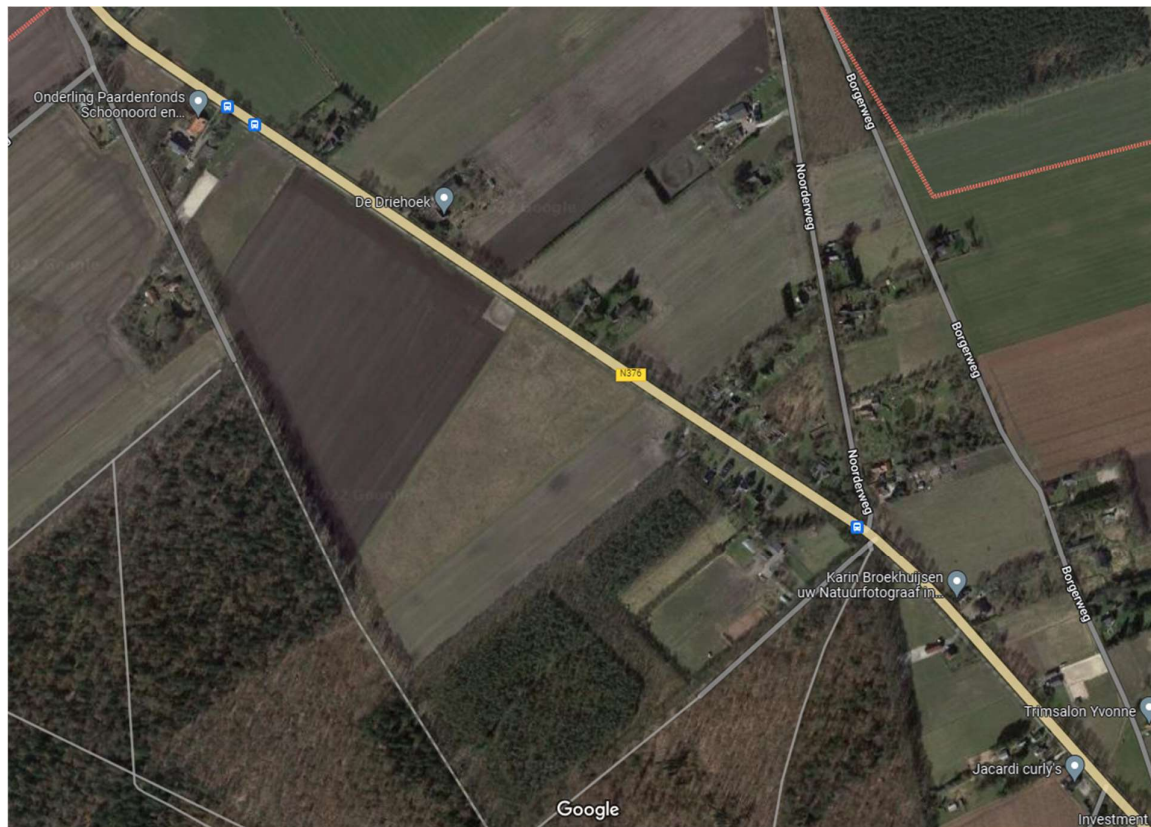
Conclusies:

- De bevolkingsdichtheid in De Kiel-dorp is hoog. Dit merkwaardige verschijnsel is te verklaren, doordat het dorpsgebied relatief weinig groen heeft, terwijl het buitengebied alleen maar uit groen bestaat. Met andere woorden veel woningen op een klein oppervlak, dus een hoge bevolkingsdichtheid per km².
- De stedenbouwkundige vorm van De Kiel-dorp is een wegdorp met lintbebouwing, zonder duidelijk centrum.
- De Kiel-buiten zijn verspreide huizen in landelijk gebied.

De Kiel-dorp

De Kiel-buiten

Tabel 6 Nabijheid van basisvoorzieningen voor De Kiel

Nabijheid van voorzieningen	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
gemiddelde afstand tot huisarts	1,0		2,0		2,1		3,1	
gemiddelde afstand tot supermarkt	0,9		1,6		1,8		2,9	
gemiddelde afstand tot kinderdagverblijf	0,6		1,2		2,1		3,1	
gemiddelde afstand tot school	0,7		1,1		2,1		3,1	
aantal scholen binnen 3 km.	10,9		3,9		1,9		0,6	

Bron CBS, bewerking De Groene Transitie

	waarde lager dan landelijk gemiddelde
	waarde hoger dan landelijk gemiddelde

Conclusies:

- Ook hier zorgt de tegenstelling tussen stad en platteland voor een merkwaardige inhoud van de tabellen. Zo is de afstand tot de huisarts in Coevorden en De Kiel-dorp ongeveer gelijk (nl. ca. 2 km.) en De Kiel-buiten één km verder. Terwijl Nederland gemiddeld op 1 km zit. Een soortgelijk beeld geeft de afstand tot de supermarkt. De afstand tot het kinderdagverblijf is in De Kiel-dorp en De Kiel-buiten vergelijkbaar, is groter dan de gemiddelde afstand in Nederland.

Bij de afstand tot de school scoort Nederland uiteraard wat beter dan Coevorden, maar De Kiel-dorp en De Kiel-buiten is de afstand langer. Hier is waarschijnlijk ook de afstand naar de school in een ander dorp (Schoonoord) in mee genomen. Het aantal scholen binnen 3 km is in Nederland maar liefst 11, terwijl Coevorden niet verder komt dan 4, De Kiel-dorp niet meer dan 1,9 en De Kiel buiten slechts 0,6.

- Geconstateerd moet worden dat "de krimp" in de basisvoorzieningen, die in deze regio decennia huishield, nu de kop weer opsteekt. De sluiting van de basisschool is daarvoor één van de stelligste signalen. In Werkdocument 3 Het Leefomgevingsprofiel zal nader ingegaan worden op het uiteen vallen van deze sociale structuur.

Kleine dorpen in de directe nabijheid van een groter dorp met meer en/of betere voorzieningen pakket is in een aantal gevallen extra in het nadeel. Voor De Kiel is Schoonoord, de goede buur. Het dorp Schoonoord heeft een behoorlijke supermarkt met voldoende versgroepen en een relatief breed assortiment en verder enkele andere winkels waar onder een drogist. Met De Kiel vergeleken komt Schoonoord goed uit de verf. Met name voor wat betreft de dagelijkse aankopen. Maar Schoonoord kan natuurlijk niet op tegen Emmen. Daar is het winkelapparaat van een uitstekend niveau, de keuze ook, maar ook daar kan men niet op tegen Emmen.

Tabel 7 Bezit personenauto's in De Kiel

	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
Bezit personenauto's								
personenauto's totaal	8.677.910	100	19.725	100	165	100	70	100
personenauto's op benzine	6.954.270	80	14.830	75	120	73	50	71
personenauto's overige brandstoffen	1.723.640	20	4.890	25	45	27	20	29
personenauto's per km2	258		67		414		19	
totaal aantal huishoudens	7.997.700	100	15.501	100	120	100	50	100
aantal personenauto's per huishoudens	1,1		1,3		1,4		1,4	

Bron CBS, bewerking De Groene Transitie

	waarde lager dan landelijk gemiddelde
	waarde hoger dan landelijk gemiddelde

Conclusies:

- Kortom, alle basisvoorzieningen zijn weliswaar vanuit De Kiel bereikbaar, maar meestal op afstand. Het gebruik van het Openbaar Vervoer biedt hiervoor geen oplossing. Een uurdienst op Emmen, maar met een omweg om zoveel mogelijk dorpen aan te kunnen doen is geen oplossing, zeker niet voor senioren met een volle boodschappentas. Autobezit blijkt dus een must op het platteland, waar alle afstanden groter dan in de stad. En de bestemmingen zijn ook veel meer verspreid. Het wekt dan ook geen verbazing dat autobezit in het landelijke De Kiel (dorp en buiten), (veel) hoger te zijn dan gemiddeld. In Nederland combinatie met de iets grotere huishoudens in De Kiel en vooral ook weer in De Kiel-buiten, en het hogere inkomen, levert dit wel een consistent beeld op. Het beeld klopt.

Maar het aantal auto's in Nederland neemt naar verwachting in de (nabije) toekomst af. Brandstofkosten rijzen de pan uit. Er zal meer gebruik worden gemaakt van deel-auto's. Tegelijk neemt de overgang naar elektrisch en/of waterstof aangedreven auto's en beeldvergadering nog verder toe, dus minder zakelijke kilometers. Dat alles is niet bevorderlijk voor particulier autobezit. En als je zelf geen auto meer kunt besturen moet je het dus hebben van een aardige buurman of een familielid die even voor taxi wil spelen. Toch een beetje ongemakkelijk.

3. HET ECONOMIEPROFIEL

Om inzicht te krijgen in het werk, inkomen en sociale zekerheid van de Kieler bevolking gebruiken we verschillende sociaaleconomische kenmerken.

De inwoners/huishoudens (al dan niet economisch actief) zijn weldegelijk onderwerp van beleidsmatige activiteit en worden dus hier nader verkend. Een deel van die gegevens heeft betrekking op de inwoners zelf. Denk aan kenmerken van de bevolking als opleiding, of onderscheid naar de wijze van deelname aan het economisch verkeer (als werknemer of zelfstandige). Dat resulteert o.a. in tabellen over arbeidsparticipatie.

Vervolgens wordt ingezoomd op de resultaten van dat werk, al die activiteiten: inkomen uit arbeid of uit een uitkering. Tussen Participatie in de economie, een tweede categorie betreft de resultaten van al dat werk. De inkomens dus. Maar niet alle inkomens komen uit arbeid. Er is ook inkomen uit vermogen en dat kan in sommige buurten aardig oplopen. Het geldt ook voor de overige inkomens, hoofdzakelijk aan inkomen uit uitkeringen en betrekking hebben op werk arbeidsinkomen, maar ook uitkeringen.

3.1 Resultaten sociaaleconomische kenmerken

Tabel 8 Opleidingsniveau in De Kiel

Opleidingsniveau	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
opleidingsniveau praktisch opgeleiden	3.663.210	28	7.910	30	70	32	20	22
opleidingsniveau midden	5.505.600	41	12.820	48	110	50	50	56
opleidingsniveau hoog	4.100.340	31	5.720	22	40	18	20	22

Bron CBS, bewerking De Groene Transitie

	waarde lager dan landelijk gemiddelde
	waarde hoger dan landelijk gemiddelde

Conclusies:

- Als we inzoomen op de het opleidingsniveau dan blijkt dat overal het aandeel van het middenniveau van de opleidingen het grootst is. En dat varieert van 41% voor Nederland tot 50% voor De Kiel-dorp en tot zelfs 56% voor De Kiel-buiten.
- Het hoge opleidingsniveau neemt in Nederland bijna 1/3 van de werkende bevolking voor zijn rekening. In Coevorden is dat percentage gedaald naar 22% en in De Kiel-dorp niet meer dan 18%. De Kiel-buiten scoort hier weer iets hoger op (22%).

Tabel 9 Arbeidsparticipatie in De Kiel

Arbeidsparticipatie	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
netto arbeidsparticipatie	12.011.234	69	23.297	66	165	61		-
Werkenden:								
- werknemers		84		82		-		-
- zelfstandigen		16		18		-		-

Bron CBS, bewerking De Groene Transitie

	waarde lager dan landelijk gemiddelde
	waarde hoger dan landelijk gemiddelde

Conclusies:

- Netto arbeidsparticipatie betekent dat van de 17.407.585 inwoners in Nederland er 69% werkt, dit is 12.011.234 werkenden in de leeftijd van 15 tot 75 jaar. Voor Coevorden is dit percentage iets lager (66%) en voor De Kiel-dorp daalt het naar 61%. Deze werkenden moeten het land draaiende houden en de verwachting is dat die verhouding tussen werkenden en niet-werkenden in de toekomst nog schever zal worden.
- Onder het percentage zelfstandigen vallen inwoners met een eigen bedrijf aan huis, ZZP'ers. Helaas zijn daar voor De Kiel-dorp en De Kiel-buiten geen cijfers beschikbaar. Naar verluidt zijn er relatief veel ZZP'ers actief in De Kiel. Hierover zijn nadere gesprekken met de werkgroep nodig.

Tabel 10 Inkomens in De Kiel

Inkomens	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
inkomen					midden*		midden*	
aantal personen met inkomen	13.797.600		28.500		200		100	
gemiddeld inkomen per persoon (x 1.000 euro)	34,2		30,5		-		-	
40% personen met laagste inkomen		40		44		38		-
20% personen met hoogste inkomen		20		47		13		-
aantal inwoners	17.407.585		35.297		270		110	
gemiddeld inkomen per inwoner (x 1.000 euro)	27,8		25,2		-		-	

*met uitzondering van de Rolderstraat: inkomen hoog

Nederland	Coevorden	De Kiel-dorp	De Kiel-buiten
-----------	-----------	--------------	----------------

Inkomens	absoluut		%		absoluut		%	
aantal huishoudens	7.997.800		15.501		115		50	
gemiddeld inkomen huishoudens (x 1.000 euro)	32,4		30,9		-		-	
40% huishoudens met laagste inkomen		40		37,9		28,6		-
20% huishoudens met hoogste inkomen		20		17,6		18,5		-
huishoudens met laag inkomen		6,8		6,1		3,4		-
huishoudens onder/rond sociaal minimum		6,8		6,3		3,4		-
huishoudens tot 110% van sociaal minimum		10,2		9,8		5,2		-
huishoudens tot 120% van sociaal minimum		13,0		12,8		6,0		-

Bron CBS, Slimme Wijken Tool, bewerking De Groene Transitie

	waarde lager dan landelijk gemiddelde
	waarde hoger dan landelijk gemiddelde

*met uitzondering van de Rolderstraat: inkomen hoog

Conclusies:

- Het inkomen van de Kieler bevolking valt in de categorie middeninkomens. Echt lage inkomens zijn er relatief weinig. Maar dat betekent niet dat ze er niet zijn, je moet ze opzoeken.
- Het percentage van personen met hoogste inkomen ligt in Coevorden relatief hoog (47%) ten opzichte van 20% van de hoogste inkomens in Nederland, terwijl dat in De Kieler-dorp juist lager is (13%). Dit komt overeen met het lager percentage hoog opgeleiden in De Kieler-dorp.

Tabel II Sociale zekerheid in De Kiel

Sociale zekerheid	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
aantal uitkeringsgerechtigden	8.305.580	100	10.960	100	90	100	40	100
- bijstand	4.211.110	51	830	8	0	0	0	0
- AO	732.950	9	1.650	15	20	22	10	25
- WW	238.650	3	510	5	10	11	0	0
- AOW	3.122.870	38	7.970	73	60	67	30	75

Bron CBS, bewerking De Groene Transitie

	waarde lager dan landelijk gemiddelde
	waarde hoger dan landelijk gemiddelde

Conclusies:

- Er zijn relatief veel uitkeringsgerechtigden in De Kiel-dorp en De Kiel-buiten. Dit heeft invloed op de inkomensstructuur.

Tabel 12 Bedrijven in De Kiel

Bedrijvigheid	Nederland		Coevorden		De Kiel-dorp		De Kiel-buiten	
	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%	absoluut	%
bedrijven totaal	1.724.685	100	3.185	100	25	100	20	100
landbouw, bosbouw, visserij	76.940	4	440	14	5	20	-	-
nijverheid en energie	277.345	16	495	16	5	20	-	-
handel en horeca	350.425	20	790	25	10	40	-	-
vervoer, informatie en communicatie	153.135	9	160	5	0	0	-	-
financiële diensten en onroerend goed	167.070	10	255	8	0	0	-	-
zakelijke diensten	469.750	27	635	20	5	20	-	-
cultuur, recreatie en overige diensten	230.020	13	410	13	0	0	-	-

Bron CBS, bewerking De Groene Transitie

	waarde lager dan landelijk gemiddelde
	waarde hoger dan landelijk gemiddelde

Conclusies:

- Er zijn relatief meer bedrijven op het gebied van landbouw en bosbouw (visserij is niet van toepassing) gevestigd in De Kiel-dorp vergeleken met Nederland. In de directe omgeving van De Kiel liggen verschillende omliggende boswachterijen en er is nog één agrariër.
- De bedrijven nijverheid en energie hebben in De Kiel met betrekking op bedrijven werkzaam in de bouwnijverheid. Er zijn geen bedrijven, die doen aan het winnen van delfstoffen.
- De verhuur van vakantiehuisjes en kampeerterreinen valt onder de categorie Horeca. Dit percentage is in De Kiel-dorp relatief hoog ten opzicht van Nederland en ook Coevorden. De volgende 'horecabedrijven' zijn in De Kiel aanwezig:
 - . bungalowpark De Kiel: vitale vakantieparken, 200 woningen, waarvan 60 permanente bewoning en 140 regulier;
 - . bungalowpark De Eeke: chalets, particuliere eigenaren, geen verhuur
 - . camping Landzicht
 - . Klaver4 camping
 - . De Tip

4. HET SOCIAAL DNA PROFIEL

Het sociaal DNA is een moeilijk te typeren en te duiden begrip. Maar dat begrip is bepalend voor de reactie van bevolking van De Kiel (dorp zowel als buiten) op ingrijpende fundamentele veranderingen in de maatschappij. De energie transitie voldoet ruimschoot in de rol van aanjager van ingrijpende verandering.

De ontwikkelingen (vernieuwing van) demografische kenmerken spelen hier een rol, zoals sociale achtergrond. Denk aan opleiding (hoog en midden), beroepsgroep en herkomst. Dit laatste gegeven is niet beschikbaar voor wijken en buurten, maar wel op gemeentelijk niveau.

Dit alles tezamen geeft een voorspelling van de reactie van de bevolking op de energietransitie en de mate van acceptatie. Dit zijn geen geconstateerde feiten, maar geconstrueerde profielen van bevolkingsgroepen. Deze cijfers hebben dus een hoog speculatie gehalte, maar geven wel enig inzicht.

Daartoe wordt de bevolking verdeeld in vier zgn. bewonerssegmenten met de daarbij horende adoptiegraad:

- Voorlopers : 80 – 100% verwachte adoptiegraad
- Afwegers : 60 – 80% verwachte adoptiegraad
- Sociale volgers : 0 – 20% verwachte adoptiegraad
- Achterblijvers : 0% verwachte adoptiegraad

De leeftijd van de voorlopers ligt doorgaans in de groep 36 en 45 jarigen, gemiddeld hoger inkomen en huizenbezitter. Onder de voorlopers bevinden zich ook veel jonge senioren, met veel vrijetijd en een technische achtergrond. De leeftijd van de andere bewonerssegmenten zijn alle leeftijden.

Tabel 13 Verwachte adoptiegraad in De Kiel

Verwachte adoptiegraad	
De Kiel-dorp	sociale volgers*
De Kiel-buiten	sociale volgers*

*met uitzondering van de Rolderstraat: voorlopers

Conclusies:

- De strategie, die ingezet kan worden om bewoners van De Kiel-dorp en De Kiel-buiten te activeren om verduurzamingsmaatregelen te accepteren is voor 'sociale volgers'. Dit betekent dat er veel aandacht besteed zal moeten worden aan hoe deze groep effectief benaderd en geactiveerd kan worden. Slechts 0-20% van de inwoners is bereid om verduurzamingsmaatregelen in een vroeg stadium te accepteren. Dit in tegenstelling tot de bewoners van de Rolderstraat, die in het bewonerssegment 'voorlopers' vallen met een adoptiegraad van 80-100%.